

המוקד להגנה הפרטית
HAMOKED Center for the Defence of the Individual
هموكيد - مركز الدفاع عن الفرد

תאריך: 9.9.2002

בתשובה נא לציין: 17908

לכבוד
אל"מ שלמה פוליטיס
יועמ"ש הגדמ"ע
לשכת היועמ"ש
ת.ד. 10482

בית אל 90300

אל"מ פוליטיס הנכבד,

הנדון: השגה כנגד הריסת בית משפחת גברי מכפר תל
במסגרת בג"ץ 6329/02

בהמשך להחלטת בית-המשפט העליון מתאריך 27.8.2002 במסגרת העתירה שבנדון, להלן
נימוקיני כנגד הריסת הבית.

תאור הבית והמתגוררים בו

1. ביתה של משפחת גברי הוא בית בן שתי קומות. הבית נבנה בשנות השבעים על-ידי אביו
המנוח של מר _____ גיברי ורשום על-שמו. עזבונו של _____ גיברי המנוח לא חולק
מעולם, ואף שהמתגוררים בבית הם של סמיח, אשתו וילדיהם, הבעלות היא של כלל היורשים.
הקומה הראשונה משמשת לפרנסת המשפחה, שמגדלת בה בעלי-חיים. עוד בקומה
הראשונה: בור מים. בקומה השנייה גרים בני הבית בשלושה חדרי שינה. בנוסף יש בקומה זו
מרפסות, סלון, חדר אורחים, שני חדרי שירותים, מטבח ומדרגות המובילות לגג.

תרשים הבית מצורף ומסומן א.

2. שמונה בני-אדם מתגוררים בבית, מהם ארבעה קטינים:

בני הזוג גיברי גרים בחדר אחד. הגב' _____ גיברי היא ילידת 1955. מר _____ גיברי הוא
יליד 1949, ומשמש כמנהל מחלקת ההדרכה במשרד החינוך הפלסטיני. לבני הזוג עשרה
ילדים. שישה מהם מתגוררים בבית. (הבן _____ מבוקש על-ידי ישראל מאז ראשית ינואר
2002. ממחצית ינואר לערך ועד לחודש אפריל היה _____ עצור בידי הרשות הפלסטינית.

מאז כניסת צה"ל לשכם במסגרת מבצע "חומת מגן" נעלמו עקבותיו. שלוש בנות נוספות של בני-הזוג נשואות וגרות מחוץ לבית).

בחדר שני מתגוררות ארבע בנותיהם של בני הזוג: _____, בת 20, היא סטודנטית לחינוך שנה ב' באוניברסיטת אלנג'אח. _____, בת 16, היא תלמידת כיתה י"א בתיכון בכפר. _____, בת 14, היא תלמידת כיתה ח'. _____, בת 12, היא תלמידת כיתה ה'.
בחדר שלישי גרים הבנים _____ ו-_____. הוא בן 23, סטודנט לגיאוגרפיה שנה רביעית באוניברסיטת אלקודס. _____ מאורס אך טרם נישא. _____ הוא תלמיד בית-ספר בן 13.

תושבי הבית אינם מעורבים בפעילות נגד הביטחון

3. איננו יודעים מה הם החשדות הקיימים כלפי הבן _____ גיברי, המבוקש. הוא מעולם לא נעצר לפני שחיילי צה"ל חיפשו אחריו בינואר 2002 – חיפוש שבעקבותיו הסגיר אותו אביו לידי הרשות הפלסטינית.
4. האב _____ מעולם לא נעצר (למעט מעצר לצורך חקירה בשלהי שנות השבעים, שבסיומו שוחרר מבלי שהוגש נגדו כתב אישום). הבן _____ מעולם לא נעצר. כל זאת עד ל-19.7.2002.
5. בתאריך 19.7.2002 נעצרו אבי המשפחה והבן הבגיר _____ – וכל אשמתם היותם קרובי משפחתו של הבן _____. לאחר חקירות ממושכות, שנועדו – כך אנו מבינים – למיין את בני המשפחה לכאלו שיש להם איזו מעורבות במעשים אסורים וניתנים לגירוש (לטעמכם) ולכאלו שלא הוכתמו בדבר, שוחררו שניהם ללא תנאי.
6. ברור, אם כן, שגם מבחינתכם מדובר בבית שהמתגוררים בו, שייפגעו מהריסתו הם חפים מפשע.

הפגיעה בפרנסת המשפחה, בעלי-חיים ובמקור מים

7. כאמור לעיל, קומתו התחתונה של הבית משמשת להחזקת בעלי-חיים, שמשמשים לפרנסת המשפחה. הריסת הבית משמעה גם הריסת מקום ההחזקה של בעלי-החיים, ופגיעה פוטנציאלית בהם – בין פגיעה פיסית, בין פגיעה הנובעת מהעדר מחסה ומקורות מחיה, ובין הפגיעה הכרוכה בהעברתם למקום החזקה חלופי. מעבר לגרימת המצוקה לבעלי-החיים, מדובר, ללא ספק, בפגיעה בפרנסת המשפחה.
8. בנוסף, מצוי בקומה התחתונה בור מים. במצב הנוכחי, בו אספקת המים בכפרי השומרון משובשת, כל מתקן לאיסוף ואחסנת מים הוא בעל חשיבות מיוחדת. הן משום הזכות של כל אדם למים, והן על-בסיס חובתו של המפקד הצבאי להבטיח את אספקת המים לתושבים, יש להימנע מכל פגיעה במקור חיים זה.

הפגיעה ביורשים האחרים

9. כאמור, הבית אינו בבעלותם הבלעדית של המתגוררים בו. כנכס מקרקעין הוא שייך גם לאחיו של מר _____ ג'ברי, וגם את הפגיעה בהם יש לשקול.

סכנה לבתים סמוכים

10. הבית נשוא מכתבי אינו עומד לבדד. סמוך לו בתים נוספים: האחד, בן שלוש קומות, מרוחק ממנו רק 7-8 מטרים. בית אחר מרוחק ממנו כ-6 מטרים. בית שלישי מרוחק ממנו כ-10 מטרים ובית רביעי מרוחק ממנו כ-20 מטרים. הריסת הבית באמצעות חומרי נפץ תפגע ללא ספק בכל אותם ארבעה בתים. גם הריסה באמצעות דחפור צפויה לפגוע בבתי הסמוכים יותר. לגבי בתים אלו לא קמה סמכות הריסה לפי תקנה 119, ויש להימנע מכל מעשה שעשוי להביא לפגיעה בהם.

מידתיות

11. למרות בקשתי מבי"כ המדינה, עו"ד הלמן, לא נמסר לי עד כה במה נחשד הבן המבוקש. לא ברור גם מהן הראיות הקושרות את הבן למעשים אסורים. על-כל-פנים, דומה שלא מדובר בפעילות מתמשכת (הוא מבוקש רק מאז חודש ינואר), ואם מדובר בחברות בחוליית טרור – יש לבחון גם את מידת מרכזיותו בחולייה. עוד יש לשקול את האפקט המצטבר של הריסת בתי משפחות עד היום (לטענת המדינה, אפקט ההרתעה כבר נוצר), ועד כמה הריסת הבית הנוסף הזה תוסיף למה שכבר הושג.

12. כנגד שיקולי ההרתעה, יש לשקול את הפגיעה הקשה במגוריהם ובפרנסתם של בני-משפחה שלא חטאו ולא היו מעורבים בטרור, ביניהם ילדים קטנים; את הפגיעה במקור מים; את הפגיעה באנשים נוספים השותפים בבעלות בבית או שבתיהם עשויים להיפגע מההריסה.

13. הפגיעה בזכויות יסוד של רבים כל-כך אינה יכולה להיות מוצדקת על-ידי טענה היפותטית בדבר הרתעה נוספת שתושג בהריסת עוד בית של אזרחים תמימים, שתתווסף על הריסתם של עשרות בתים אחרים עד כה ובתקופה קצרה.

הריסה אגב פעולות איבה

14. מבקשת המדינה לקיום דיון דחוף בעתירה עולה האפשרות, כי אתם רואים בהריסת הבית פעולה המתבצעת לא על-פי תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, אלא פעולה הנעשית בגדר סמכויותיו של המפקד הצבאי על-פי המשפט הבינלאומי המנהגי: בין אם מדובר בהיתר המוגבל המשתמע מסעיף 53 לאמנת ז'נבה הרביעית (בנוגע לשטח כבוש) ובין אם מדובר בהיתר המוגבל שבסעיף 23(g) לתקנות האג (בנוגע למצבים של מעשי איבה).

15. לעניין זה אזכיר לך, כי המשפט הבינלאומי המנהגי אוסר בכל תוקף על פגיעה במטרות אזרחיות ועל פעולות של נקם ושל ענישה קולקטיבית. על-פי שום אמת מידה, בית אזרחי, בו

מתגוררת משפחה, מוחזק צאן וחפור בור מים המשמש אוכלוסיה אזרחית, אינו יכול להיחשב מטרה צבאית לגיטימית. הריסת הבית כאשר אין מתנהלים בסביבתו קרבות, לא נורית ממנו אש והוא אינו משמש מסתור ללוחמים – לא יכולה להיות מתוארת (על-פי שום אמת מידה) כפגיעה שהיא אגבית למעשי לחימה לגיטימיים. הריסת הבית אך ורק בשל מעשיו של אדם שהתגורר בו היא באופן מובהק מעשה של נקמה וענישה קולקטיבית.

16. אזכירך עוד, כי הריסתו האפשרית של הבית נשוא מכתבי מצטרפת למעשי הרס נרחבים ובלתי-חוקיים לכאורה שבוצעו כבר בחודשים האחרונים ברחבי השטחים. דומה שעליכם לבחון את מעשיכם בהקשר זה גם לאור סעיף 147 לאמנת ז'נבה וסעיף 8(2)(a)(iv) לחוקת בית הדין הפלילי הבינלאומי.

סיכום

17. הריסת הבית איננה חוקית, ואיננה עומדת בקריטריונים שנקבעו בפסיקה לעניין הריסת בתים לפי תקנה 119 לתקנות ההגנה, לא כל שכן בקריטריונים המאפשרים הריסה בשל צרכים צבאיים.

18. נבקשך להודיענו, כי אין ולא תהיה כוונה להרוס את הבית. לחילופין, נבקש להבטיח, כי במקרה שתיווצר כוונה מעין זו (למשל, עם שינוי מהותי בנסיבות) תינתן למשפחה התרעה מוקדמת לצורך שימוע, או לכל הפחות על-מנת למצוא דיור חלופי עבורם ומשכן חלופי לבעלי-החיים, ולהוציא את חפציהם מהבית. למרבית הצער, אפילו דברים מינימליים אלו לא כובדו בפעולות צה"ל האחרונות.

בכבוד רב,

יוסי וולפסון, עו"ד

לוט : נספח א (תרשים)

העתק : עו"ד הלמן, פרקליטות המדינה, מח' הבג"צים